

4.a

Hizkuntzen trataera bateratua

Zer da hizkuntzen trataera bateratua?

Zertarako da? Zer helburu du?

Zer hizkuntzari eragiten die ikuspegi honek?

Zergatik aipatzen da orain kontzeptu hori?
Zerk eraginda indartu da orain?

Zer oinarriren gainean eraikitzen da ikuspegi edo jardunbide hori?

Galderak
erantzuna aurkitu
beharrak

Zer hizkuntza-egoera aurkitzen dugu gure jendartean gaur egun? Zer testuinguru dugu?

Zer nahi du jendarteak hizkuntzen alorrean?

Zer nahi dugu eskolak egitea hizkuntzen alorrean? Zer hizkuntz helburu ezartzen zaizkio eskolari gaur egun?

Nola egin dezakegu hori? Nola erdietsiko ditugu helburu horiek?

Zer oinarri ditugu horretarako? Nondik atera ditzakegu informazioa eta jarduteko irizpideak?

-hizkuntzalaritza

-soziolinguistika

-psikolinguistika

-hizkuntzen didaktika

Zer onura ateratzea espero dugu?

Gogoeta
antolatzekeo galdera
sorta

Hizkuntza-helburuak, hiru/lau hizkuntzatan
(eskola-aldi guztia kontuan hartuta)

Aniztasuna:

3 (edo lau) hizkuntza: zein helburu ezarri
bakoitzarentzat?

+dialektoak (euskararen kasuan) nola tratatu?

+immigrazio hizkuntzak nola tratatu?

Egoera berria, joera berriak:

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Hizkuntza eta Edukiak Batera Ikastea

Eskolaren
egoeraren
analisi

3 (edo lau) hizkuntza: zein helburu ezarri
bakoitzarentzat? (neurri batean desberdinak)

+dialektoak (euskararen kasuan) nola tratatu?
Euskalkia lantzea, gehigarri bat? Luxu bat?

Inguru euskalkidunean:

Euskalkia lantzea, belaunaldien arteko
transmisioa indartzeko (etxeko eta eskolako
hizkuntza)

Euskalkia lantzea, euskara hobeki ikasteko
(etxekoa, kalekoa, eskolakoa: elkarren osagarri)

Euskalkia lantzea, komunikazio maila
"finagoak" erdiesteko (erregistroak)

+immigrazio hizkuntzak nola tratatu?

Arreta jarri? Jaramonik ez?

adibidez: zer da "harrera plana"?

Eskolaren
egoeraren
analisi
Aniztasuna

Jardunbide
bat:
Hizkuntzen
trataera
bateratua

Aniztasun handiagoa,
helburuak ere gehiago;
nola jardun eskolan,
emaitzak hobetzen
saiatzeko?

Teresa Ruiz (2010: 165):

«Hizkuntzen Trataera Bateratuaren helburua da programazio bakar bat egitea ikastetxe batean ikas-irakasten diren hizkuntzentzat, haientzat denentzat helburu eta metodologia berak izanik, ebaluazio irizpide konpartituak izanik eta ikas-edukiak, berriz, hizkuntza guztien artean banatuak, eta hala ikasleek errentagarritasuna atera diezaioten beren hizkuntza-ikaskuntzei eta ahalik eta gehiena gara dezaten beren komunikazio konpetentzia eleaniztuna» (JMren itzulpena)

Teresa Ruiz (2010): “El tractament integrat de les llengües. Construir una programació conjunta”. In Guasch, O. (koord.) 2010. *El tractament integrat de les llengües*. Barcelona: Graó.

Beraz:

Programazio bakar bat ikastetxean ikas-irakasten diren hizkuntza guztientzat (euskara-gaztelania-ingelesa-frantsesa)

Helburu bera: ez nahitaez gaitasun maila bera, baizik eta komunikazio konpetentzia garatzea, hizkuntza-trebetasunak eskuratzea

Metodologia bera: ez dadila hizkuntza bat ikasi gramatikako ariketen bidez eta bestea ikuspegi komunikatiboaren bitartez

Ebaluatzeko orduan, norabide berean jardunez (ez batean gramatikako jakintzak galdetu eta bestean mintzatzeko gaitasuna, adibidez)

Edukiak denen artean banatuak: transferentziaren kontzeptua baliatuta (kontzeptu batzuk hizkuntza batean ikasita bestean ez dira berriz ere ikasi behar) (EGIN ZERREDA BAT, ZEIN DIREN ELEMENTU ERKIDE HORIEK, TRANSFERI DAITEZKEENAK).

Zehazten

Aniztasun handiagoa, helburuak ere gehiago; nola jardun eskolan, emaitzak hobetzen saiatzeko?

Jardunbide bat: Hizkuntzen trataera bateratua

Zer oinarri ditugu horretarako? Nondik atera ditzakegu informazioa eta jarduteko irizpideak?

- hizkuntzalaritza
- soziolinguistika
- psikolinguistika
- hizkuntzen didaktika

Oinarriak

Korronte desberdinak. Zein hautatu eskolan aritzeko?

Ikuspegi pragmatikoa: hizkuntza *nola erabiltzen den*. Adibideak:

“Itxiko duzu leiho hori?”; “egongo zara isilik?”

“Esadazu bidea Leioara joateko!” vs “mesedez, Leioara joateko bidea...”

vs “mesedez, esango didazu Leioara joateko bidea nondik den?”

vs “mesedez, esango zenidake zer bide hartu beharko nukeen Leioara joateko?”

vs “mesedez, esan zeniezadake zer bide hartu beharko nukeen Leioara joateko?”

Diskurtso- eta testu-hizkuntzalaritza: eskolako lana antolatzeko ikuspegia (curriculum)

Testu-motak

Erabilesparruak

Testu-motak X erabilesparrua = testu-generoak

Testuaren ezaugarriak (perpausetik “gorago” joateko modua):

zuzentasuna,

egokitasuna,

koherentzia,

Kohesioa

Hizkuntzal aritza (I)

Testu-hizkuntzalaritzan abiatzeko oinarritzko sinesmenaz:

Any native speaker of a language will in principle be able to make a distinction between a poem and a hand-book of mathematics, between an article in the newspaper and a questionnaire. This implies that he has the initial ability to differentiate the universe of texts and to recognize different types of texts. We shall claim [...] that this fundamental ability is part of linguistic competence. We shall argue at the same time that this competence must be a *textual competence*. (Van Dijk 1972: 297-298, nik hemendik hartua: Adam, Jean-Michel (1992): *Les textes: types et prototypes. Récit, description, argumentation, explication et dialogue*. Lausanne: Éditions Nathan (5 or.)

Edozein jatorrizko hiztun printzipioz on izanen da desberdintzeko zer den poema bat eta zer matematikako esku-liburu bat, zer artikulua bat egunkarian eta zer galdetegi bat. Horrek inplikutzen du hiztunak baduela oinarritzko abildadea bereizteko testuen unibertsoa eta ezagutzeko testu-mota desberdinak. Guk erranen dugu [...] funtsezko abildade hori hizkuntza-konpetentziaren zati dela. Orobat erranen dugu konpetentzia hori testu-konpetentzia bat bide dela. (JMren itzulpena)

Hizkuntzalaritza (II)

Hizkuntz ukipena: gaztelania eta euskara

Biak ofizialak EAEn: ikas-helburu berak bientzat

Hasierako egoera desorekatua (diglosia):

Zeinek behar du laguntza gehiago?

Nola lortu elebitasun gehigarriko
testuingurua?

Globalizazioa: *lingua franca* bat(zu)en beharra
(ingelese?)

Globalizazioa, mundu mailako desberdintasunak,
immigrazioa: hizkuntza gehiago jendartean, eta
beraz, eskolan

Soziolingu
istika

Euskara eta gaztelania: hizkuntza ofizialak EAEn eta Nafarroako zati batean (orain aldabidean)

Helburua: komunikazio gaitasun maila bat (bi hizkuntzetan berdina)

Frantsesa: Iparraldean hizkuntza nagusia + nazioarteko komunikaziorako

Helburua: komunikazio gaitasun maila bat (desberdina Hegoaldean eta Iparraldean)

Ingelesa: nazioarteko komunikaziorako

Helburua: komunikazio gaitasun maila bat (EAEn, hizkuntza ofizialetan baino apalagoa)

(Prozesua antolatzeke erreferentzia: eskola-aldi guztia)

Hizkuntz
helburuak

Hizkuntzen ikuspegia: hizkuntz(ar)en bidez gauzak egitea, jendartean jardutea, konpetentziak garatzea
✉ hizkuntzaren ikuspegi instrumentala

Eskolan jardutea: (oinarrizko) konpetentziak garatzea
eskolako edukiak ikastea –mate, natur zientziak,
jendarte zientziak, hizkuntzak, artea, ..-,
jardueretan trebatzea,
balioak jasotzea

Hizkuntzak komunikazio-helburuarekin erabiltzea
eskolan

Komunikazioan oinarrituriko ikuspegia, ikasleen
ekinaren bidez

Hizkuntzak erabiliz ikasten dira (ikaslearen
aktibotasuna)

Didaktika

Elebidunaren/eleaniztunaren burmuinaz

Hizkuntzen trataera bateratuan kontuan hartzeko batzuk:

Nola irudika ditzakegu hizkuntza-gaitasunak eleaniztunaren burmuinean?

Ikasle batek hizkuntza batean ikasita, eskolan hizkuntza bat erabilita, handitu ote dezake beste hizkuntza batean duen kompetentzia?

Hizkuntza batean gaitasuna handitzeko, nahitaez hizkuntza horretan ari behar da eskolan? Adibidez: gaztelaniazko gaitasun komunikatiboa hobetzeko nahitaez gaztelaniaz ari behar da eskolan? Bestela esanda: eskolan euskara lantzen dugunean ez dugu gaztelaniazko kompetentzia lantzen? Eta alderantziz: gaztelania lantzen dugunean ezin dugu aurrera egin euskarazko komunikazio-gaitasunean? Hizkuntza bateko komunikazio-gaitasunaren garapena “gelditu” egiten da beste hizkuntza bat erabiltzen/lantzen dugunean?

Edo bestela, galdera osotara aldatuta: gaztelanian eta euskaraz komunikazio-gaitasun ona eta berdina lortzeko, bi hizkuntzei denbora bera eskaini behar zaie eskolan?

**Psikolingu
istika (I)**

Galderak (erantzuna aurkitu beharrak):

Psikolinguistika: elebidunaren burmuinaz

Nola ditugu hizkuntzak burmuinean elebidunok? Bada burmuinean harremanik “hizkuntzetan ditugun konpetentzien artean”?

Hizkuntza batean ikas daiteke eta ikasirikoa bestean baliatu, erabili? Edo hizkuntza bakoitzean ikasi behar da dena, hasieratik amaiera arte? (eta beraz, esposizio kontua da guztien gainetik den faktore nagusia edo bakarra?)

Elebidun batek bi hizkuntzetako gaitasunak buruan elkarretatik guztiz banatuta edukitzen ditu? Hala eduki behar ditu?

Nola irudika dezakegu elebidunaren/eleaniztunaren burmuina? Nola haren hizkuntza-komunikaziorako gaitasunak bi hizkuntzetan?

Zer da hizkuntza-komunikaziorako konpetentziaren elementuak *transferitzea*? Zer da *transferentzia*?

Zer transferi dezake hiztun elebidunak dakien hizkuntza batetik bestera?

Elebidunak/eleaniztunak ba al du gaitasunik balio dionik komunikatzeko berak dakizkien hizkuntza guztietan? Edo gaitasunak “hizkuntzaka” antolatuak dira? Hau da: gaitasun hauek euskaraz, beste horiek gaztelaniaz, beste haiek ingelesez, elkarretatik bereziak eta aparte?

Zer gaitasunek balio diote elebidunari/eleaniztunari, dakizkien hizkuntza guztietan?

Zeri esaten zaio Azpiko Gaitasun Erkidea (Common Underlying Proficiency/Competencia Subyacente Común)?

Zer kontzepturen “kontra” eraikitzen da azken hori? Zer uste “eraisten” du kontzeptu horrek?

Grosjean (1989): “Elebiduna ez da bi elebakar pertsona baten barruan”

Psikolinguistika (II)

SUP vs CUP:
Separate
Underlying
Proficiency vs
Common
Underlying
Proficiency.

Azpiko gaitasun
bana vs azpiko
gaitasun erkidea

Cummins & Swain (1986): Bilingualism in Education. Essex: Longman Group

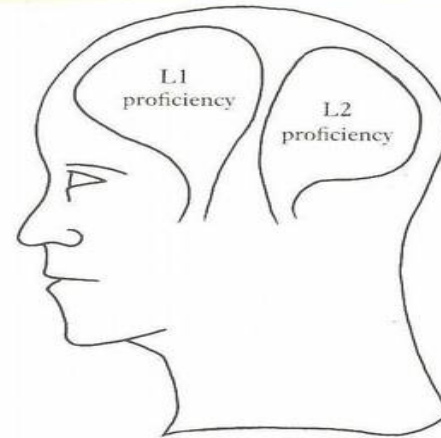

FIGURE 5.1 The separate underlying proficiency (SUP) model of bilingual proficiency

Common underlying proficiency and linguistic interdependence principle.

Azpiko gaitasun erkidea eta hizkuntza-interdependentziaren hatsarrea.

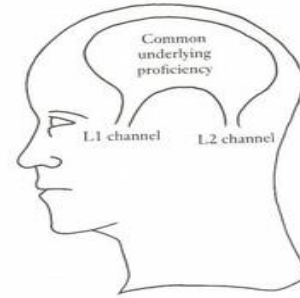

FIGURE 5.2 The common underlying proficiency model (CUP) of bilingual proficiency

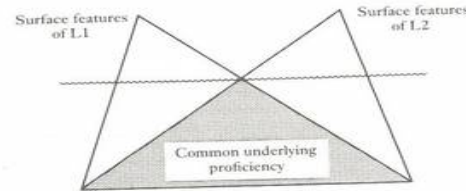
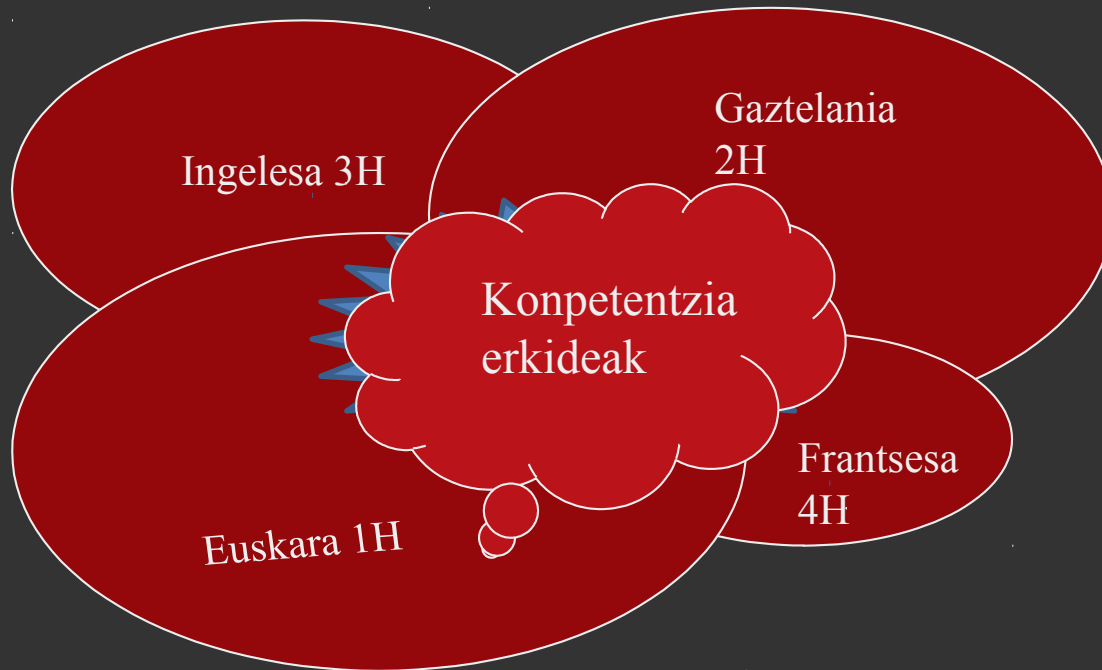

FIGURE 5.3 The 'dual-iceberg' representation of bilingual proficiency

Eleaniztun
baten
burmuina
eta
hizkuntz
gaitasunak
nola
irudikatu

Ikuspegi elebarkarra: Hizkuntza bakoitza “bere aldetik”, elkarri ahalik eta eraginik txikiena egin diezaiotela

Ikuspegi eleaniztuna (indartzen): hizkuntza-gaitasun batzuek beste hizkuntzetan aurreratzeko ere balio dute: konpetentziaren elementu batzuk “bakarrak” dira, hiztunaren hizkuntza guztietarako balio dute.

Cummins: “azpiko konpetentzia bakarra” vs “azpiko konpetentzia bana” (CUP vs SUP)

Hizkuntza bakoitzaren berezitasunak landu behar dira, baina pertsona elebiduna ez da bi pertsona elebarkarren batura

Hiztun elebidunak edo bigarren hizkuntza ikasten ari denak hizkuntzen arteko konparazioak egitea kaltegarria da?

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Cummins: “azpiko konpetentzia bakarra”

Zer gaitasunek balio diote elebidunari/eleaniztunari hizkuntza bat baino gehiagotan?

Galdera batzuk, gogoeta arrazoitua egiteko:

Udaletxe batean aurkezten den administrazio-eskari idatzi batek zer osagai “estruktural” izanen ditu gaztelaniaz?

Irakasle eskola honetako idazkaritzan aurkezten den eskari batek zer oinarrizko osagai izanen ditu gaztelaniaz?

Eskari mota berak zer osagai “estruktural” izanen ditu euskaraz?

Gure aitite-amamek bazekiten eskari bat egiten udaletxean idatziz? Bazekiten zer osagai “estruktural” izaten dituzten horrelako idatziek?

Denok dakigu zer den bertsolaritza. Zer da errima? Gaztelaniaz egin daiteke bertsorik? Gaztelaniaz errimarik bada? Errimaren kontzeptua zer hizkuntzatan ikasi behar du hiztunak eskolan? Zer irakaslek esplikatu behar dio ikasleari zer den errima?

**Hizkuntzen
Trataera
Bateratua**

Cummins: “azpiko konpetentzia bakarra”

Adibide-galdera batzuk, pentsatzeko:

Pertsona batek gaitasun handia baldin badu hizkuntza batean udaletxean eskari ofizial bat idatziz egiteko, izan ote daiteke oso txarra eskari mota bera egiteko beste hizkuntza batean? Esan arrazoiak.

Pertsona bat eztabaidan edo debatean ona baldin bada hizkuntza batean, beste batean txar-txarra izan daiteke? Arrazoitu erantzuna.

Pertsona horrek bi hizkuntzatan debateetarako gaitasun maila berdina izateko, zer ikasi behar du? Arrazonamenduak egiten, argudioak bilatzen, konparazioak egiten hizkuntza bakoitzean ikasi behar du?

Nik ideiarik ez badut egunkarian iritzi artikulua bat nola egin hizkuntza batean, beste batean ona izan naiteke lan horretan? Arrazoitu erantzuna.

**Hizkuntzen
Trataera
Bateratua**

Cummins: “azpiko konpetentzia bakarra”

Adibide-galdera batzuk, pentsatzeko:

Jo dezagun egoera hau:

90 urteko amona xahar batek gaitasun handia du euskaraz ñabardura anitzekin eta jario handiarekin eta hizkuntzaren arauak ederki beteaz hitz egiteko, bere lanbideari eta inguruari buruz, bere bizitzako kontuei buruz. Hizkuntza ederki erabiltzen duela esan daiteke. Beraz, nola uler daiteke hain hiztun onak ez jakitea eskari bat idatziz aurkezten udaletxean? Edo beste alde batetik ikusita: Euskara kaxkarragoa, motelagoa, traketsagoa egiten duen abokatu batek, izan ote dezake gaitasun handiagoa eskari bat “modu egokian” aurkezteko? Pentsatu eta arrazoitu erantzuna.

Abokatu horrek nola ikasi du eskariak idatziz egiteaz dakiena? Eskariak euskaraz egiteko ikastaro bat egin du? Egin gogoeta eta arrazoitu erantzuna.

**Hizkuntzen
Trataera
Bateratua**

Hizkuntza eraginkortasunez erabiltzeko orduan, hainbat “gaitasun” baliatzen ditugu.

Gaitasun batzuk hizkuntza bakoitzean ikasi behar dira (hizkuntza horren ezaugarri “bereziki linguistikoak”, agerikoak).

Beste gaitasun batzuk ere badira jokoan, eta ez dira hizkuntza bakoitzerako bereiz ikasten.

Gaitasun horiek “hizkuntzen artekoak” izan daitezke...

Orduan, zein dira hizkuntza bakoitzean ikasi beharrak eta zein “hizkuntzen artekotzat” jo daitezkeenak?

Garrantzitsua da horiek desberdintzea, eskolako lana horren arabera antolatzeko...

Ikus dezagun adibideren bat...

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Hizkuntz arteko konpetentzia erkideak (Pascual Granell, Vicent (2006): *El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià*. València: Generalitat Valenciana –Conselleria de Cultura, Educació i Esport.):

1Kontzeptu-jakintza. Hitzek esan nahi dutena: “demokrazia”, “ekonomia”, legebiltzarra/parlamento, ... kontzeptua behin ikasirik aski da. Kontuz kontzeptuak desberdin banatzen direnean hizkuntza bakoitzean: neba+anaia= hermano; ahizpa+arreb= hermana. Koloreak: lur gorria, gaileta gorrituak. Batzuetan, birkontzeptualizazioa gerta daiteke.

2Mundua ezagutzea. Hemen sartzen ditu jakintza metalinguistikoak, gramatikako terminoak, testu-hizkuntzalaritzaz eta (hizkuntzari buruzko pentsamendua garatzekoak)

3Oharren metalinguistikoa: hizkuntza tratatzen denean ez komunikatzeko, irudikatzeko edo jarduera arautzeko, baizik eta objektu gisa behatzeko eta analizatzeko, munduko beste edozein elementu bezala. Bidea ematen du arrazionalki aztertze koda linguistiko bakoitzaren egitura eta ezaugarriak (hitzak zenbatzea, esaldi bat zuzena den edo ez, testu bat zatitan jartzea, hutsak detektatzea...)

4Kontestu-euskarriak gabeko hizkuntza-erabilera (edo “idazteko hizkera”): erreferentzia egiten zaienean testuinguruan ez diren objektuei edo objektu abstraktuei, edo mintzaideek konpartitzen ez duten informazioa agertzen denean. Horrelakoetan hizkuntza-baliabideak arreta handiagoarekin bereizi edo aztertu behar dira (lexiko bereziagoa, ahoskera garbiagoa, sintaxi estandarragoa), kontestuak ez baitu laguntzen. Eskolan bereziki baliatzen den hizkera.

5Testu-generoei buruzko jakintza: itxura, egitura, funtzioa, baliabide erretorikoak eta hizkera berezitua (gutuna, berria, ipuina, iragarkia, web orria, jarraibide liburua, elaberria, saiakera, mitin politikoa, bertso saioa...). Inguru kultural batean normalean antzekoak izaten dira egitura horiek (desberdintasunak izan badaitezke ere).

6Trebetasun kognitiboak: identifikatu/ezagutu, erlazionatu, sailkatu, loturak ezarri, konparatu, hurrenez hurren jarri, gogoratu, arazoak konpondu, ... edo analizatu, sintetizatu, ebaluatu...

7Irakur-estrategiak: testuaren edukiaz hipotesiak egitea eta egiaztatzea; munduari buruzko jakintza baliatzea testuaren esanahia eraikitze; labor-biltzea eta antolatzea edukirik garrantzitsuena; testuaren edukiaz eta formaz ebaluazioak eta epaiak egitea, egilearen asmoak edo nork bere asmoak ebaluatu eta epaitzea...

8Idatz-estrategiak: kontuan hartzea mezuaren edukia baina baita komunikazio-asmoak, hartzailearekiko harremana, etc. Trebetasun batzuk behar dira hartarako: testua kontesturatzea, planifikatzea, testuratzea, ebaluatzea, berrikusi eta zuzentzea...

9Trebetasun kognitibo-linguistikoak: jakintza arloetako jakintzak eskuratzeko, ekoizteko eta transmititzeko baliatzen direnak: argudiatzea, definitzea, demostratzea, deskribatzea, azaltzea, justifikatzea, laburtzea...

10Informazioa prozesatzeko estrategiak: informazioa aurkitzea, organizatzea, elaboratzea eta komunikatzea; eta ikasteko eta intelektualki lan egiteko teknikak (azpimarratzea, laborpenak egitea, fitxak egitea, eskemak, koadro laborgarriak, notak hartzea, memorizazioa eta edukia berrikustea...)

11Hizkuntza eta kultura bakoitzari buruzko irudikapenak: haien egoeraz, haien balio funtzionalaz, haien prestigioaz ... (motibazioarekin lotua).

EZAUGARRI ERKIDEA DUTE TREBETASUN ETA JAKITE HORIEK DENEK: ERKIDEAK BAITIRA, EZ DIRA HIZKUNTZA BAKOITZEAN MODU INDEPENDENTEAN ERAIKI BEHAR, BAIZIK ETA IKUSPEGI BAT ETA BAKARRETIK, HORRELA ERREPIKAZIOAK ETA INKOHERENTZIAK EBITATZEKO, DENEN ARTEAN HIZKUNTZA-HEZIKETA BATU BAT ERAIKITZEKO, HIZKUNTZA BAKOITZEKO KONPETENTZIA BEREIZIEKIN BATERA.

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Hizkuntz arteko konpetentzia erkideak (Pascual Granell, Vicent (2006): *El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià*. València: Generalitat Valenciana –Conselleria de Cultura, Educació i Esport.):

1.Kontzeptu-jakintza. Hitzek esan nahi dutena: “demokrazia”, “ekonomia”, “legebiltzarra/parlamentua”, ... kontzeptua behin ikasirik aski da. Kontuz kontzeptuak desberdin banatzen direnean hizkuntza bakoitzean: neba+anaia= hermano; ahizpa+arriba= hermana. Koloreak: lur gorria, gaileta gorrituak. Batzuetan, birkontzeptualizazioa gerta daiteke.

2.Mundua ezagutzea. Hemen sartzen ditu jakintza metalinguistikoak, gramatikako terminoak, testu-hizkuntzalaritzaz eta (hizkuntzari buruzko pentsamendua garatzekoak)

3.Oharmen metalinguistikoa: hizkuntza tratatzen denean ez komunikatzeko, irudikatzeko edo jarduera arautzeko, baizik eta objektu gisa behatzeko eta analizatzeko, munduko beste edozein elementu bezala. Bidea ematen du arrazionalki aztertzeiko kode linguistiko bakoitzaren egiturak eta ezaugarriak (hitzak zenbatzea, esaldi bat zuzena den edo ez, testu bat zatitan jartzea, hutsak detektatzea...)

4.Kontestu-euskarririk gabeko hizkuntza-erabilera (edo “idazteko hizkera”): erreferentzia egiten zaienean testuinguruan ez diren objektuei edo objektu abstraktuei, edo mintzaideek konpartitzen ez duten informazioa agertzen denean. Horrelakoetan hizkuntza-baliabideak arreta handiagoarekin bereizi edo azertu behar dira (lexiko bereziagoa, ahoskera garbiagoa, sintaxi estandarragoa), kontestuak ez baitu laguntzen. Eskolan bereziki baliatzen den hizkera.

5.Testu-generoei buruzko jakintza: itxura, egitura, funtzioa, baliabide erretorikoak eta hizkera berezitua (gutuna, berria, ipuina, iragarkia, web orria, jarraibide liburua, elaberria, saiakera, mitin politikoa, bertso saioa...). Inguru kultural batean normalean antzekoak izaten dira egitura horiek (desberdintasunak izan badaitezke ere)

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Hizkuntz arteko konpetentzia erkideak (Pascual Granell, Vicent (2006): *El tractament de les llengües en un model d'educació plurilingüe per al sistema educatiu valencià*. València: Generalitat Valenciana –Conselleria de Cultura, Educació i Esport.):

6. Trebetasun kognitiboak: identifikatu/ezagutu, erlazionatu, sailkatu, loturak ezarri, konparatu, hurrenez hurren jarri, gogoratu, arazoak konpondu, ... edo analizatu, sintetizatu, ebaluatu...

7. Irakur-estrategiak: testuaren edukiaz hipotesiak egitea eta egiaztatzea; munduari buruzko jakintza baliatzea testuaren esanahia eraikitzeke; labur-biltzea eta antolatzea edukirik garrantzitsuena; testuaren edukiaz eta formaz ebaluazioak eta epaiak egitea, egilearen asmoak edo nork bere asmoak ebaluatu eta epaitzea....

8. Idatz-estrategiak: kontuan hartzea mezuren edukia baina baita komunikazio-asmoak, hartzailearekiko harremana, etc. Trebetasun batzuk behar dira hartarako: testua kontesturatzea, planifikatzea, testuratzea, ebaluatzea, berrikusi eta zuzentzea...

9. Trebetasun kognitibo-linguistikoak: jakintza arloetako jakintzak eskuratzeko, ekoizteko eta transmititzeko baliatzen direnak: argudiatzea, definitzea, demostratzea, deskribatzea, azaltzea, justifikatzea, laburtzea...

10. Informazioa prozesatzeko estrategiak: informazioa aurkitzea, organizatzea, elaboratzea eta komunikatzea; eta ikasteko eta intelektualki lan egiteko teknikak (azpimarratzea, laburpenak egitea, fitxak egitea, eskemak, koadro laburgarriak, notak hartzea, memorizazioa eta edukiak berrikustea...)

11. Hizkuntza eta kultura bakoitzari buruzko irudikapenak: haien egoeraz, haien balio funtzionalaz, haien prestigioaz ... (motibazioarekin lotua).

Ezaugarri erkidea dute trebetasun eta jakite horiek denek: erkideak baitira, ez dira hizkuntza bakoitzean modu independentean eraiki behar, baizik eta ikuspegi bat eta bakarretik, horrela errepikazioak eta inkoherentziak ebitatzeko, denen artean hizkuntza-heziketa batu bat eraikitzeke, hizkuntza bakoitzeko konpetentzia bereiziekin batera.

Hizkuntzen Trataera Bateratua

Hizkuntzen Trataera
Bateratua:

**hizkuntza bakoitzaren
berezitasunak,
bakarka ikasi/landu
behar dira**

Hainbat jakintza,
prozedura eta jarrera
hizkuntza batean edo
bestean jaso
daitezke, baina
hizkuntzak
desberdinak dira eta
desberdintasun
horiek banaka ikasi
behar dira.

Milaka adibideren
artean:

Azentua non?

**7: Zazpí edo zázpi?; 8: Zórtzi edo zortzí
Dúte edo duté?**

Euskaraz: *hartza*-ren ahoskera

Lexikoa: Aita, ama, aitatto, amatto...

Ni ... naiz

Nik ... dut

Gizona **naiz**

Norekin hika? Noiz zuka?

Eta beste mila...

Azentua non?

**7: Siéte edo sieté ; 8: Ócho edo ochó
Tiénen edo tienén? Préven edo prevén**

Gaztelaniaz: *Cien*-ren ahoskera
“...col funtziona”

Padre, madre, papá, mamá...

Yo ...

Soy hombre

¿con quién hablo *de usted*? ¿Cuándo?

...

Administrazioaren jarduna:

Hizkuntzen trataera bateratuaz zer dio curriculum dekretuak? (2010ekoak)

Lehen Hezkuntzako ikasleak, hein batean, eleanitzak direnez, hizkuntza-irakasleak beharturik daude, planteatutako hezkuntza-helburuei eutsita, beren irakaskuntza-metodoak aztertzerik eta egokitzerik, eta, batik bat, hizkuntzak era integratuan lantzerik. Hizkuntzak era integratuan irakastea, **ebidentzia** hauen ondorioa da: **batetik**, ikasle elebidunak edo eleanitzak etengabe **eskura** ditu hainbat hizkuntza eta haien bidez ikasitakoa, eta hori guztia bere jakintzaren eta emozioen parte da. **Bestalde**, hizkuntzak ikastea **transferigarria** da, eta hiltunen inguruan hizkuntza bat baino gehiago daude aldi berean. **Beraz**, **hizkuntza bakoitzaren ezaugarri propioak** landu behar dira **batetik**, eta, **bestetik**, **batera** landu hizkuntza guztiek dituzten alderdi komunak; **betiere**, hizkuntza bakoitza ongi erabiltzen saiatuz.

Baina **hizkuntzak irakastearen ardura ez dagokie hizkuntzen irakasleei soilik**: eskola osoa dago inplikaturik prozesu horretan. Beraz, **arlo guztietako irakasleek lagundu behar dute talde-lan horretan**, eta bide hori jorratuz bermatu ikasleak gai direla zentzuz ulertzeko eta taxuz adierazteko jakintzaren edozein arlo. Halaber, ahal dela elkarriketaren bidez eraikiko da jakintza, eta garatuko dira ezagutza eta hizkuntza-trebetasun nagusiak.

(Iturria: Hezkuntza, Unibertsitate eta Ikerketa Saila. 2010. *Haur hezkuntzarako, lehen eta bigarren hezkuntzarako eta batxilergorako dekretu kurrikularrak* Euskal Autonomia Erkidegoan. Vitoria-Gasteiz: EAJN)

Ikus, halaber: http://www.navarra.es/home_eu/Actualidad/BON/Boletines/2010/37/Anuncio-15/

Eta 2016ko dekretuak zer dio? Aurkitu eta 2010ekoarekin konparatu

Administra zioa

Administrazioaren jarrera: Berritzegune Nagusiaren orrian: *Orientabide didaktikoak. Euskara eta Literatura (Bigarren Hezkuntza)*

Bestalde, Oinarritzko Hezkuntzaren beste helburu nagusietako bat ikasle eleanitzak lortzea da. Horrek hizkuntza-irakasleak Hizkuntzen Trataera Bateratua planteatzera behartzen ditu. Izan ere, hizkuntzak modu bateratuan irakastea arrazoi hauen ondorio da: batetik, hiztun elebidunak edo eleanitzak dakizkien hizkuntzen bidez hornitzen ditu ezagutzak eta emozioak; bestetik, hizkuntza

ikaskuntzak transferitu egiten dira, eta, hirugarrenik, hainbat hizkuntza egon ohi dira aldi berean hiztunek parte hartzen duten hizkuntzaren erabilera-eremuetan. Egiaztapen horien arabera, beraz, hizkuntza bakoitzak dituen ezaugarri bereziak landu behar dira,

eta bateragarriak eta transferigarriak direnak hizkuntza guztien artean banatu.

Hizkuntzen curriculum bateratua planteatzeak hizkuntzak ikasteari eta irakasteari lotutako printzipio hauek onartzea dakar:

- Erabilera: hizkuntzak gizartean erabiliz ikasten dira, eta komunikazio-premia pragmatikoei bideratzen eta laguntzen dute kodea behar bezala ikasten.
- Ikuspegi komunikatiboa: askotariko komunikazio-trukeetan, ikasleen parte-hartze eraginkorra ahalbidetuko duen komunikazio-gune pribilegiatua izan behar du ikasgelak.
- Hizkuntzekiko eta hiztunekiko jarrera baikorra: hizkuntzek gizarte-harremanetan eta norbanakoaren emozioen garapenean duten garrantzia aintzat hartu behar da.
- Inklusioa: ikasle guztiei hizkuntza-gaitasun eleanitza garatzeko aukera eman behar zaie, jatorrizko hizkuntza edozein dutela ere.

Hartara, behar-beharrezkoa da, alde batetik, ikasleentzat esanguratsuak diren eta helburu zehatza duten komunikazio-proiektuak proposatzea, ikaskuntza-prozesua gauzatzeko, eta, bestetik, horri lotutako ikuspegi metodologikoa –ikuspegi komunikatiboa– ezartzea eta indartzea. Ikuspegi horren arabera, testua da oinarritzko komunikazio-unitatea –testuak hainbat tipo eta generotan sailkatzen dira–, eta ikaskuntza helburu komunikatibo zehatz bat lortzera bideratutako sekuentzia didaktikoen bidez egituratzen da. Sekuentzietan, *jakite hutsa baino garrantzitsuagoa da egiten jakitea. Ikuspegi hori garatzen da orientabide didaktiko hauetan.*

- Hizkuntzen curriculum:

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dif10_curriculum_berria/eu_5495/adjuntos/curriculum_2010/basica_refundido_2010/1_04_lmh_e.pdf

Honen osagarri, ikus zer dioen 2016ko dekretuak eta konparatu 2010ekoarekin.

Administra zioa

Administrazioaren jarrera: Berritzegune Nagusiaren orrian: ***Orientabide didaktikoak. Euskara eta Literatura (Bigarren Hezkuntza)***

(aurreko diapositibakoa, baina hirutan banatua, garbiago)

Bestalde, Oinarrizko Hezkuntzaren beste helburu nagusietako bat ikasle eleanitzak lortzea da. Horrek hizkuntza-irakasleak Hizkuntzen Tratatua Bateratua planteatzera behartzen ditu. Izan ere, hizkuntzak modu bateratuan irakastea arrazoi hauen ondorio da: **batetik, hiztun elebidunak edo eleanitzak dakizkien hizkuntzen bidez hornitzen** ditu ezagutzak eta emozioak; **bestetik, hizkuntza ikaskuntzak transferitu egiten dira, eta, hirugarrenik, hainbat hizkuntza egon ohi dira aldi berean hiztunek parte hartzen duten hizkuntzaren erabilera-eremuetan**. Egiaztapen horien arabera, beraz, hizkuntza bakoitzak dituen ezaugarri bereziak landu behar dira, eta bateragarriak eta transferigarriak direnak hizkuntza guztien artean banatu.

- Hizkuntzen curriculumak:
http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dif10_curriculum_berria/eu_5495/adjuntos/curriculum_2010/basica_refundido_2010/1_04_lmh_e.pdf

Honen osagarri, ikus zer dioen 2016ko dekretuak eta konparatu 2010ekoarekin.

Administra zioa

Administrazioaren jarrera: Berritzegune Nagusiaren orrian: *Orientabide didaktikoak. Euskara eta Literatura (Bigarren Hezkuntza)*

(aurreko diapositibaren segida):

Hizkuntzen curriculum bateratua planteatzeak hizkuntzak ikasteari eta irakasteari lotutako **printzipio hauek** onartzea dakar:

- **Erabilera:** hizkuntzak gizartean erabiliz ikasten dira, eta komunikazio-premia pragmatikoek bideratzen eta laguntzen dute kodea behar bezala ikasten.
- **Ikuspegi komunikatiboa:** askotariko komunikazio-trukeetan, ikasleen parte-hartze eraginkorra ahalbidetuko duen komunikazio-gune pribilegiatua izan behar du ikasgelak.
- **Hizkuntzekiko eta hiztunekiko jarrera baikorra:** hizkuntzek gizarte-harremanetan eta norbanakoaren emozioen garapenean duten garrantzia aintzat hartu behar da.
- **Inklusioa:** ikasle guztiei hizkuntza-gaitasun eleanitza garatzeko aukera eman behar zaie, jatorrizko hizkuntza edozein dutela ere.

Hizkuntzen curriculumak:

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dif10_curriculum_berria/eu_5495/adjuntos/curriculum_2010/basica_refundido_2010/1_04_lmh_e.pdf

Honen osagarri, ikus zer dioen 2016ko dekretuak eta konparatu 2010ekoarekin.

Administra zioa

Administrazioaren jarrera: Berritzegune Nagusiaren orrian:

Orientabide didaktikoak. Euskara eta Literatura (Bigarren Hezkuntza) (aurrekoaren segida)

Hartara, behar-beharrezkoa da, alde batetik, ikasleentzat esanguratsuak diren eta helburu zehatza duten komunikazio-proiektuak proposatzea, ikaskuntza-prozesua gauzatzeko, eta, bestetik, horri lotutako ikuspegi metodologikoa –ikuspegi komunikatiboa- ezartzea eta indartzea. Ikuspegi horren arabera, testua da oinarrizko komunikazio-unitatea –testuak hainbat tipo eta generotan sailkatzen dira–, eta ikaskuntza helburu komunikatibo zehatz bat lortzera bideratutako sekuentzia didaktikoen bidez egituratzen da. Sekuentzietan, *jakite hutsa baino garrantzitsuagoa da egiten jakitea. Ikuspegi hori garatzen da orientabide didaktiko hauetan.*

- Hizkuntzen curriculum:

http://www.hezkuntza.ejgv.euskadi.net/r43-2459/eu/contenidos/informacion/dif10_curriculum_berria/eu_5495/adjuntos/curriculum_2010/basica_refundido_2010/1_04_lmh_e.pdf

Honen osagarri, ikus zer dioen 2016ko dekretuak eta konparatu 2010ekoarekin.

Administra zioa

Hizkuntzen Trataera Bateratua zer den, eskola mailan (teoriatik eskolan “lurreratzen”)

Teresa Ruiz (2010: 165):

«Hizkuntzen Trataera Bateratuaren helburua da programazio bakar bat egitea ikastetxe batean ikas-irakasten diren hizkuntzentzat, haientzat denentzat helburu eta metodologia berak izanik, ebaluazio irizpide konpartituak izanik eta ikas-edukiak, berriz, hizkuntza guztien artean banatuak, eta hala ikasleek errentagarritasuna atera diezaioten beren hizkuntza-ikaskuntzei eta ahalik eta gehiena gara dezaten beren komunikazio konpetentzia eleaniztuna» (JMren itzulpena)

Teresa Ruiz (2010): “El tractament integrat de les llengües. Construir una programació conjunta”. In Guasch, O. (koord.) 2010. *El tractament integrat de les llengües*. Barcelona: Graó.

Beraz:

Programazio bakar bat ikastetxean ikas-irakasten diren hizkuntza guztientzat (euskara-gaztelania-ingelesa-frantsesa)

Helburu bera: ez nahitaez gaitasun maila bera, baizik eta komunikazio konpetentzia garatzea, hizkuntza-trebetasunak eskuratzea

Metodologia bera: ez dadila hizkuntza bat ikasi gramatikako ariketen bidez eta bestea ikuspegi komunikatiboaren bitartez

Ebaluatzeko orduan, norabide berean jardunez (ez batean gramatikako jakintzak galdetu eta bestean mintzatzeko gaitasuna, adibidez)

Edukiak denen artean banatuak: transferentziaren kontzeptua baliatuta (kontzeptu batzuk hizkuntza batean ikasita bestean ez dira berriz ere ikasi behar) (EGIN ZERRENDATA BAT, ZEIN DIREN ELEMENTU ERKIDE HORIEK, TRANSFERI DAITEZKEENAK).

Eskolan

Irakasleen artean koordinazio mailak:

Lehen maila: esan beste irakasleari zer egingen dudan nik nire gelan:

- edukiak zein izanen diren nire emanaldietan
- terminologia bateratu

Bigarren maila: hizkuntza guztietako irakasleek programazioa elkarrekin egin eta adostu

- helburuak,
- edukiak,
- metodoak,
- prozedurak

bai hizkuntzak ikas-irakasteko eta bai ebaluatzeko ere

Eskolan

Eskolan jokabidea zehazteko orientabide edo norabide batzuk:

Hizkuntzak haiek erabiliz ikasten dira: ikuspegi komunikatiboa (hizkuntza, harekin gauzak egiteko)

Eskolan zer egiten da? Eskolako zereginak: matematika, harremanak, hizkuntzak, natur zientziak, gatazkak, lankidetzak, jarrerak, balioak, jendarte zientziak, artea... (azken batean curriculum arloak eta konpetentziak)

Jakintzak eraiki behar dira arlo bakoitzean, eta hori hizkuntz(ar)en bidez egiten da neurri handi batean

Jakintzak jasotzeko/eraikitzeko, zenbat hizkuntza ditugu eskolan? Hizkuntza bakoitzaren bidez zer eraikitze-lanetan ariko gara? Hizkuntza bakoitzaren bidez zer ikasiko dugu?

Eskolan

Zergatik hizkuntzen trataera bateratua?

- Eskolan hizkuntza batzuk ditugu, eta hiztunentzat denetan gisa bertuko ikas-helburuak: hizkuntza-komunikaziorako gaitasuna garatzea denetan, maila batean edo bestean
- Beraz, komeni da metodologia bera hizkuntza guztietarako. Zein? Komunikazioan oinarritua, ez gramatika ikastea edo esan-jakintza jasotzean/”irenstea”
- Eskolako denbora mugatua: ongi probextu beharra (irakasleen artean komunikaziorik ez bada, errepikatzeko edota kontradikzioetan erortzeko arriskua...)
- Komunikazio konpetentzia bat bakarra dugu, eta erabiltzen ditugun hizkuntza guztien bidez agertzen dugu; guztien artean gure hizkuntz errepertorioa garatzen dugu
- Gaitasunaren osagai batzuek hizkuntza “guztietarako” balio dute: transferitzen ahal dira
- Jakintza batzuk, prozedura batzuk, jarrera batzuk hizkuntza batetik bestera transferi daitezke; beraz, haien ikasketa bana dezakegu eskolako hizkuntza guztien artean
- Helburu handiagoak: nola antolatu lana denbora berean helburu handiagoak erdiesteko?
 - Beste hurbilketa metodologiko batzuk probatuta
 - Oinarri teoriko egoki batzuen gainean (CUP, transferentzia...)

Zergatik?

Nolako hizkuntza-egoera dugun hezkuntza sisteman

Nolako helburuak ditugun hizkuntza guztiekiko eta bakoitzarekiko, eta zergatik den hala

Hobetu behar batzuk sumatu ditugu

Hizkuntzen gaineko lanean aldaketa batzuk ongi etorriko lirateke hezkuntza sisteman

Hizkuntzen trataera bateratuaren ideia eta oinarriak

Zer oinarriren gainean ariko gara?

- Hizkuntzalaritza
- Sozio-hizkuntzalaritza
- Psiko-hizkuntzalaritza
- Hizkuntzaren didaktika (metodologiak, praktika onak, ikerketa, berrikuntza...)

Eragileen artean adostasun maila ona (administrazioa, beste eragile garrantzitsu batzuk...)

Laburpena